

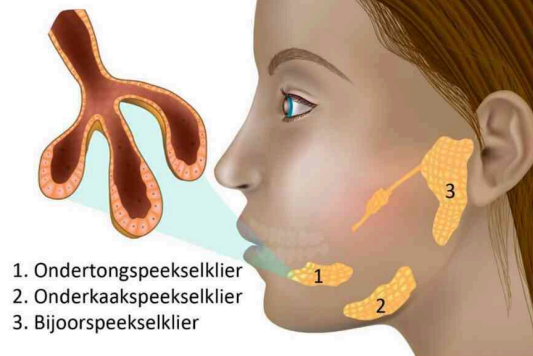
Speekselvloed bij Parkinson

Deze tekst informeert u over speekselverlies en de behandelmogelijkheden van speekselverlies bij de ziekte van Parkinson en Parkinsonismen.

Speekselklieren en hun functie

Iedereen produceert voortdurend speeksel en slikt dat onbewust door. Het grootste deel van het speeksel wordt geproduceerd in drie paar grote speekselklieren. Daarnaast bevinden zich nog talloze kleine speekselkliertjes vlak onder het slijmvlies van de mond- en keelholte.

Speekselklieren

1. Ondertongspeekselklier
2. Onderkaakspeekselklier
3. Bijzoorspeekselklier

Tijdens het eten worden speekselklieren extra actief. Speeksel heeft een belangrijke functie bij de vertering van voedsel en speelt een grote rol bij de gezondheid van de mondholte. Zo heeft het een beschermende werking tegen gaatjes en tandbederf, tandslijtage en infecties in de mond.

Speekselverlies kan één van de klachten zijn bij mensen die al langere tijd de ziekte van Parkinson of een Parkinsonismen hebben. Zo'n 50-60% van de patiënten heeft hier in mindere of meerdere mate last van. Het speekselverlies komt niet doordat er meer speeksel is, maar doordat het slikken moeilijker gaat, het slikken gaat niet meer automatisch. Mensen met Parkinson(isme) hebben ook vaker last van een openstaande mond en een voorovergebogen houding, waardoor het speeksel dat voor in de mond is belandt uit de mond stroomt.

Speekselverlies kan ongewenste sociale gevolgen hebben, zoals schaamte, bevulde kleding, onaangename geur en een bemoeilijkte spraak, waardoor veel onzekerheid ontstaat. Het kan ook medische risico's geven, zoals een longontsteking door verslikken.

Hierna volgt een overzicht van behandelopties in volgorde van aanpak. De informatie in deze folder is een basis, de uitgebreidere informatie en de best passende behandeling voor u, vindt plaats tijdens een gesprek met uw behandelend arts.

Overzicht van de behandelingen: voor- en nadelen

Er zijn meerdere behandelmogelijkheden voor speekselverlies: variërend van behandelingen door paramedici (logopedist en diëtist), maar ook medicatie en behandelingen zoals een injectie met botulinetoxine of radiotherapie (bestraling).

De keuze voor de behandeling wordt gemaakt op basis van levensverwachting, cognitie, hoe lang het werkt en persoonlijke voorkeur. Bij mildere vormen van speekselverlies zullen eerst paramedische behandelingen worden geprobeerd.

Behandelingen:

1. Algemene adviezen
 - * Een aantal keren per dag je tanden poetsen en een mondspoeling gebruiken kan helpen om overtollig speeksel tegen te gaan, doordat het dan eenvoudiger is om te slikken.
 - * Regelmatig kleine slokjes water drinken kan ook helpen om overtollig speeksel door te slikken.
2. Een logopedist kan u leren het speeksel bewust weg te slikken.
3. Een diëtist kan u helpen met tips.

Tips bij speekselvloed

- vermijd zure dranken als grapefruitsap, sinaasappelsap, citroensap;
- voeg aan zure voedingsmiddelen een scheutje ongeklopte room toe;
- vermijd prikkelende stoffen, scherpe kruiden en specerijen in uw voeding.

Tips bij vorming van slijm

Het is mogelijk dat u na het eten en drinken van bepaalde voeding veel last heeft van slijmvorming.

- vermijd voedingsmiddelen die slijmvormend kunnen werken; zoals zoete zuivelproducten als melk, chocolademelk, allerlei soorten vla, pap en chocolade;
 - vervang zoete zuivelproducten door zure zuivelproducten; zij veroorzaken minder slijmvorming. Voorbeelden zijn karnemelk, yoghurt, sojamelk, kwark en Biogarde;
 - gebruik voedingsmiddelen die slijmoplossend werken; bijvoorbeeld ananassap en kamillethee;
 - als u last heeft van slijmvorming na het eten of drinken, kan het helpen uw mond na de maaltijd met water te spoelen.
4. Uw neuroloog en/of parkinsonverpleegkundige kan u uitleg geven over de behandelmogelijkheden door middel van medicatie, botulinetoxine-injecties en radiotherapie.

a. Medicatie

- Glycopyrronium in drinkvorm
- Atropine druppels
- Scopolamine pleisters, belangrijk is dat deze niet worden gegeven bij mensen met cognitieve klachten, omdat het verwardheid kan geven.

b. Botulinetoxine injecties

Na een injectie in de speekselklier neemt de speekselaanmaak af. Met een echoapparaat worden de speekselklieren in beeld gebracht, zodat de plaats van de injecties goed bepaald kan worden. Meestal worden er 4 speekselklieren met 1 injectie behandeld. De gemiddelde werkingsduur ligt tussen de 1, 5 -7 maanden, waarna nieuwe injecties nodig zijn.

Mogelijke bijwerkingen zijn een te droge mond en zwakte in de kauwspieren. Het is verstandig wat frequenter naar de tandarts te gaan, gezien het risico op gaatjes dat door minder speeksel iets groter is.

c. Radiotherapie

Het bestralen van de grote speekselklieren met een lage dosering radiotherapie geeft vaak na één behandeling al een goed resultaat. Soms is het nodig de behandeling nog een keer te herhalen.

Mogelijke bijwerkingen zijn een te droge mond en taai slijm.

Tot slot

Als u na het lezen van deze brochure nog vragen hebt, kunt u contact opnemen met uw parkinsonverpleegkundige via de polikliniek Neurologie.

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00
Polikliniek Neurologie: (013) 221 01 40

Locatie ETZ Elisabeth
Route 42
Neurocentrum

Locatie ETZ TweeSteden
Polikliniekgebouw tweede etage wachtruimte 5

Locatie ETZ Waalwijk
Route 22